

پیوست شماره

(۲)

ضوابط مالی بخشنامه برنامه و بودجه سال ۱۴۰۲

ضوابط مالی ناظر بر تهیه و تنظیم بودجه سال ۱۴۰۲

تعاریف

دستگاه اجرایی: دستگاه های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و (۲۹) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه کشور و نیز دستگاه هایی که به نحوی از انحاء از بودجه کل کشور استفاده می کنند.

سازمان: سازمان برنامه و بودجه کشور

اسناد بالادستی: سیاست های کلی برنامه هفتم، اسناد ملی و استانی آمایش سرزمین و سند تحول دولت مردمی

قانون برنامه ششم: قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ج.ا.ا. ایران

قانون الحاق (۱): قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱)

قانون الحاق (۲): قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)

اعتبارات هزینه ای

۱- هرگونه استخدام و به کارگیری نیروی انسانی در کلیه دستگاه های اجرایی از جمله دستگاه های دارای قوانین خاص صرفاً با اخذ تاییدیه سازمان منوط به طی فرایند بند (ج) ماده (۷) قانون برنامه ششم توسعه مبنی بر تامین بار مالی قبل از صدور مجوز استخدامی مجاز است.

۲- دستگاه های اجرایی از جمله دستگاه های دارای قوانین خاص:

الف - افزایش ضریب ریالی حقوق را علی الحساب به طور متوسط بیست (۲۰) درصد نسبت به آخرین حکم کارگزینی سال ۱۴۰۱ لحاظ نمایند. رقم قطعی ضریب به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید. افزایش حقوق و دستمزد مشمولین قانون کار علی الحساب به طور متوسط بیست (۲۰) درصد نسبت به آخرین حکم کارگزینی تعیین می گردد. رقم قطعی افزایش به تصویب شورای عالی کار خواهد رسید.

ب - سقف اعتبار مربوط به سرانه اضافه کار کارکنان را در بودجه سال ۱۴۰۲ حداکثر معادل اعتبار سرانه اضافه کار در سال ۱۴۰۱ (مبتنی بر موافقتنامه سال ۱۴۰۱) پیش بینی نمایند.

ج - مبلغ پاداش پایان سال (عیدی) را مطابق ماده (۷۵) قانون مدیریت خدمات کشوری در بودجه خود پیش بینی نمایند. مبلغ قطعی پاداش پایان سال به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

د - اعتبار مأموریت (داخلی و خارجی) کارکنان را حداکثر معادل پیش بینی عملکرد سرانه اعتبار سال ۱۴۰۱ (مبتنی بر موافقتنامه سال ۱۴۰۱) پیش بینی نمایند.

ه - اعتبار سرانه کمکهای رفاهی مستقیم و غیرمستقیم کارکنان، حداکثر معادل اعتبار سرانه سال ۱۴۰۱ (مبتنی بر موافقتنامه سال ۱۴۰۱) و پاداش یک ماهه معادل یک ماه حقوق و مزایای کارکنان را در سقف اعتبارات پیش بینی نمایند.

و - تمامی موسسات، شرکتهای دولتی و دستگاه های اجرایی از جمله شرکتهای دولتی مستلزم ذکر یا تصریح نام مانند شرکتهای تابعه وزارت نفت، و شرکتهای تابعه سایر وزارت خانه ها، بانک ها، بیمه ها، صدا و سیما و سایر شرکتهایی که به نحوی دارای قوانین و مقررات خاص پرداخت حقوق و مزایا هستند موظفند اعتبار حقوق، دستمزد و مزایای کارکنان خود را در بودجه پیشنهادی سال ۱۴۰۲

مطابق افزایش مندرج در جزء (الف) بند (۲)، و با رعایت بخشنامه های شورای حقوق و دستمزد و مقررات تعیین شده در بودجه سال پیش بینی نمایند.

ز: مبنای محاسبه هزینه های کارکنان برای بودجه پیشنهادی سال ۱۴۰۲ صرفاً بر اساس آمار مندرج در « سامانه پاکنا (پایگاه اطلاعات کارکنان نظام اداری) » و « سامانه ثبت حقوق و مزایا موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه ششم » از مجموعه سامانه های کارمند ایران (سامانه کارکنان نظام اداری سازمان اداری و استخدامی کشور) می باشد.

ح - هرگونه پیش بینی اعتبار برای بندهای ب و ه منوط به استقرار سامانه حسابداری قیمت تمام شده در شش ماهه اول سال ۱۴۰۱ می باشد.

۳- پیش بینی اعتبار برای اجرای تصویب نامه، بخشنامه، دستورالعمل ها، تغییر تشکیلات، تغییر ضرایب، جداول حقوقی و طبقه بندی مشاغل و افزایش مبنای حقوقی، هرگونه استخدام و بکارگیری نیروی انسانی و مصوبات هیات امنا صرفاً با رعایت مفاد بندهای (ث) و (ج) ماده (۷) قانون برنامه ششم توسعه کشور و در صورت تایید مکتوب سازمان مجاز است

۴ - در دستگاه های اجرایی از جمله دستگاه های دارای قوانین خاص، پیش بینی سرانه اعتبار برای قرارداد با اشخاص حقیقی برای انجام کارمعی (مشخص) دارای شناسه از سازمان اداری و استخدامی، با رعایت قوانین و مقررات، حداکثر در سقف تعداد سال ۱۴۰۱ (مبتنی بر موافقتنامه متبادله سال ۱۴۰۱)، با لحاظ افزایش حقوق و مزایای کارکنان مندرج در جزء (الف) بند (۲) فوق الذکر و با رعایت بند (ب) ماده (۲۸) قانون برنامه ششم در سال ۱۴۰۲ مجاز می باشد.

۵ - اعتبار مربوط به انعقاد قرارداد با شرکت های خدماتی طرف قرارداد با دستگاه های اجرایی، حداکثر در حد پیش بینی عملکرد سال ۱۴۰۱ (بر اساس موافقتنامه متبادله سال ۱۴۰۱) و با لحاظ مفاد جزء (الف) بند (۲) فوق الذکر در خصوص نیروهای شرکتی پیش بینی گردد.

۶- دستگاه های اجرایی موظفند ضمن ارائه آمار بازنشستگان سال ۱۴۰۲، اعتبارات مانده مرخصی و پاداش پایان خدمت بازنشستگان واحدهای ستادی و واحدهای تابعه را از محل صرفه جویی در اعتبارات و یا واگذاری و فروش اموال، پیش بینی و به سازمان پیشنهاد نمایند.

ساماندهی بودجه و اصلاح ساختار

۷- اهداف، برنامه ها (کلان و اجرایی)، فعالیتها و اقدامات و نهایتاً خروجی های اصلی دستگاه های اجرایی باید منطبق بر مأموریت و ساختار تشکیلاتی دستگاه، قوانین ذی ربط و سند تحول دولت بوده و منجر به تحقق اهداف و مأموریت های قانونی و تکالیف مد نظر دولت شود.

۸- پیشنهاد ایجاد دستگاه اجرایی جدید مشروط به رعایت تبصره ماده ۱۱۵ و ماده ۱۲۳ قانون مدیریت خدمات کشوری می باشد. در اجرای بودجه ریزی مبتنی بر عملکرد و طرح کلی اصلاح ساختار بودجه، دستگاه های اجرایی موظفند از پیشنهاد اعتبار برای ردیف هایی که فاقد قانون پایه (قانون اساسی، قانون مصوب مجلس شورای اسلامی و فرمان مقام معظم رهبری) هستند خودداری نموده و بر این اساس پیشنهادات خود را به منظور حذف و تجمیع ردیف ها و برنامه ها ارایه نمایند.

۹- پیش بینی اعتبار برای دستگاه های اجرایی با رعایت ماده (۱۳) قانون برنامه و بودجه کشور مصوب ۱۳۵۱ و صرفاً برای انجام فعالیت هایی صورت خواهد گرفت که در چارچوب وظایف و مأموریت های قانونی مصوب و سند تحول دولت مرتبط با آن دستگاه باشد.

۱۰ - دستگاه های اجرایی به استثنای دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی موظفند اعتبار لازم برای فعالیت های پژوهشی و فناوری خود را در "برنامه پژوهش های کاربردی" لحاظ نموده و از درج اعتبار در سایر برنامه ها اجتناب نمایند.

۱۱ - تمامی دستگاه های اجرایی به منظور پیش بینی اعتبارات خود موظفند بر مبنای بودجه ریزی مبتنی بر عملکرد ضمن تعیین اهداف و وظایف قانونی خود نسبت به محاسبه قیمت تمام شده خروجی هایی که از سامانه هزینه یابی استخراج می شود اقدام نمایند و بر اساس ضوابط و دستورالعمل های صادره نتایج را بر اساس برنامه زمان بندی تدوین لایحه برای سازمان ارسال نمایند.

۱۲ - دستگاه های اجرایی در پیش بینی اعتبارات موظفند در اجرای مفاد ماده (۲۸) قانون برنامه ششم توسعه کشور مبنی بر کاهش حجم، اندازه و ساختار از طریق واگذاری واحدهای عملیاتی، خرید خدمات و مشارکت با بخش غیردولتی، حذف واحدهای غیرضرور، انجام امور بصورت برخط و دورکاری، کاهش سطوح مدیریت و پست های سازمانی، برنامه و زمان بندی کاهش ۱۵٪ تا پایان سال ۱۴۰۲ را ارائه و صرفه جویی حاصله را در تدوین بودجه لحاظ نمایند.

۱۳ - دستگاه های اجرایی موظف اند به منظور تسهیل در پیشبرد توسعه دولت الکترونیک موارد ذیل را رعایت نمایند:

- دستگاه های اجرایی متولی پروژه های اولویت دار دولت الکترونیک موضوع تصویب نامه شماره ۱۲۱۷۶/ت/۵۵۲۸۵-هـ مورخ ۱۳۹۷/۲/۹ هیئت وزیران ضمن رعایت مصوبه شماره ۳۸۶۰۵۹ مورخ ۱۳۹۹/۱۰/۲۷ شورای عالی اداری در خصوص "اصلاحات فرآیندی در نظام اداری" بمنظور ساده سازی و بهبود ارائه خدمات، برای تعیین خروجی های دستگاه های اجرایی، در پیش بینی اعتبارات موظف اند پروژه های مذکور را در اولویت قرار داده و اعتبار لازم را در سقف اعتبارات دستگاه پیش بینی و هر سه ماه یکبار گزارش عملکرد طرح/ پروژه های مذکور را به شورای اجرایی فناوری اطلاعات ارسال نمایند.

- خروجی های (خدمت/محصول/طرح) مرتبط با دولت الکترونیک بر اساس مصوبات کارگروه برنامه منابع و مصارف بودجه لحاظ شوند.

- به منظور جلوگیری از موازی کاری، استاندارد سازی توسعه سامانه ها و نظام ذخیره و پردازش داده و استفاده های آتی از منابع داده های عظیم (Big data) قبل از ارائه هر گونه پیشنهاد به مراجع قانونی ذی ربط، برای ایجاد و توسعه زیرساخت های لازم جهت توسعه سامانه ها، درگاه ها (پورتال ها)، پایگاه های داده و بهره برداری از سامانه های موجود، موافقت شورای اجرایی فناوری اطلاعات (موضوع ماده (۲) مصوبه ۱۰۵۸۱۶/ت/۵۷۶۰۷-هـ مورخ ۱۳۹۶/۰۸/۲۵) مبنی بر رعایت الزامات و استانداردهای فنی را کسب نمایند.

۱۴ - دستگاه های اجرایی مکلفند در اجرای مفاد ماده (۱۳) قانون برنامه و بودجه کشور، مصوب ۱۳۵۱، برنامه عملیاتی سالانه خود را در چارچوب دستورالعمل پیوست بخشنامه بودجه سال ۱۴۰۲ تهیه و همراه با بودجه پیشنهادی برای سازمان ارسال نمایند.

تحقق رشد اقتصادی

۱۵ - به منظور تحقق رشد هدف گذاری شده برای سال ۱۴۰۲ در هر بخش و هر استان تمامی دستگاه های ذی ربط می بایست سهم خود را علاوه بر ردیف ها و طرح های منابع عمومی پیوست بودجه سنواتی، در تامین منابع لازم و موثر در رشد اقتصادی به تفکیک استان به سازمان اعلام نمایند.

۱۶ - کلیه دستگاه های اجرایی مکلفند توزیع استانی اعتبارات، اعم از طرح ها و ردیف های متمرکز مربوط به خود را به همراه برش اهداف توسعه بخش در سال ۱۴۰۲ به تفکیک استان با رعایت ملاحظات آمایش سرزمین به سازمان اعلام نمایند. همچنین شورای

برنامه ریزی و توسعه استانها هم موظفند سقف اعتبارات هزینه ای و سرمایه ای لایحه را به تفکیک دستگاه ، بخش و طرح به سازمان برنامه و بودجه ارسال نمایند

۱۷- به منظور ارتقاء بهره وری و دستیابی به اهداف و انجام برنامه های پیش بینی شده در مواد (۳) و (۵) قانون برنامه ششم دستگاه های اجرایی مکلفند در پیش بینی اعتبارات خود اعتبارات لازم را در برنامه ارتقاء بهره وری پیش بینی نمایند.

۱۸- تمام دستگاه های اجرایی مکلفاند ضمن ارائه اطلاعات اموال غیرمنقول خود به سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و دریافت اسناد تک برگی حدنگاری شده، اموال غیرمنقول خود را در سامانه اموال دولتی (سادا) وارد نموده و فهرست اموال غیر منقول مازاد خود به همراه منابع قابل حصول از فروش آن ها و همچنین برنامه فروش اموال مازاد را حداکثر تا بیستم آبانماه سال جاری به وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان (امور بخشی ذی ربط) اعلام نمایند.

۱۹- دستگاه های اجرایی مکلفند نسبت به احصاء منابع جدید درآمدی مرتبط با حوزه فعالیت خود اقدام و ضمن ارائه مبانی اخذ وصول درآمد و مواد قانونی مورد نیاز دستگاه اجرایی نتیجه را به سازمان (امور بخشی ذی ربط) اعلام نمایند.

۲۰- در راستای تحقق اهداف دولت در زمینه رشد اقتصادی و جلب مشارکت بخش غیر دولتی تمامی دستگاه های اجرایی ملی (به تفکیک استان) و استانی موظفند :

-میزان منابع قابل حصول از طریق جلب مشارکت بخش غیردولتی برای تامین مالی پروژه های اقتصادی را به سازمان اعلام نمایند.

-میزان منابع حاصل از فروش اموال و دارایی و همچنین تسهیلات مالی داخلی و خارجی و سرمایه گذاری مستقیم خارجی و سایر روشهای تامین مالی را مشخص و به سازمان اعلام نمایند.

۲۱- در سال ۱۴۰۲ دستگاه های اجرایی و واحد های استانی مکلفند ضمن تلاش در افزایش منابع عمومی مرتبط با حوزه فعالیت ، سهم خود و واحدهای استانی و شهرستان از منابع عمومی را تامین نمایند. این موضوع در بررسی عملکرد و پرداخت اعتبار ملاک عمل خواهد بود.

۲۲- در راستای تحقق اهداف سند تحول دولت مردمی:

- دستگاه های اجرایی موضوع سند تحول دولت مردمی موظفند نسبت به تعیین اقدامات اولویت دار دستگاه متبوع به منظور پیاده سازی سند مورد اشاره در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور و پیش بینی منابع لازم برای اجرای آن ها در سقف اعتبارات دستگاه اقدام نمایند.
- روسای دستگاه های اجرایی موضوع سند تحول دولت مردمی، موظفند ضمن تأیید و ارسال برنامه های عملیاتی اقدامات محوله به دستگاه متبوع ذیل سند تحول دولت مردمی در سامانه مدیریت اجرای تحول، اعتبارات لازم به منظور اجرای برنامه های مزبور را به امور بخشی ذی ربط در سازمان اعلام نموده و آن را به تأیید کارگروه سه جانبه -رئیس امور بخشی، رئیس دستگاه (نماینده تام الاختیار وی) و نماینده دبیرخانه ستاد راهبری تحول دولت- برسانند.
- روسای دستگاه های اجرایی موضوع سند تحول دولت مردمی، موظفند تأییدیه جزء قبل را به دبیرخانه کمیسیون ویژه اجرای تحول (امور اقتصاد مقاومتی و شورای اقتصاد سازمان) ارسال نمایند.

۲۳- به استناد بند (الف) ماده (۱) قانون جهش تولید دانش‌بنیان، کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری، فهرست اقلام راهبردی، توانایی‌های فناورانه داخلی خود، خلاءهای موجود کشور و برآورد ارزش زنجیره‌های تأمین هرکدام در سال ۱۴۰۲ را به شورای راهبری فناوری‌ها و تولیدات دانش‌بنیان موضوع ماده (۸) قانون یادشده ارائه دهند.

۲۴- در راستای اجرای بند «ت» ماده (۴) قانون جهش تولید دانش‌بنیان کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری، احکام قطعی دادگاه‌ها و اسناد لازم‌الاجرای ثبتی و دفاتر اسناد رسمی و سایر مراجع قضایی را که مرتبط با تولید محصولات دانش‌بنیان با واحدها و موسسات موضوع «قانون حمایت از شرکت‌ها و موسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری و اختراعات» است را با قید موضوعیت مربوطه؛ به این سازمان اعلام نمایند

ساماندهی و اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

۲۵- ساماندهی و اولویت‌بندی طرح‌ها بر اساس چارچوب‌های مشخص ابلاغی سازمان، به پیشنهاد دستگاه‌های اجرایی انجام می‌شود و نهایتاً می‌بایست طرح‌ها در چند گروه کلی «طرح‌هایی که در سال ۱۴۰۲ خاتمه می‌یابند به‌همراه اولویت‌بندی»، «طرح‌های مصوب سفرهای مقام معظم رهبری (مدظله العالی) و سفرهای رئیس جمهور به‌همراه اولویت‌بندی»، «طرح‌های قابل مشارکت با بخش خصوصی و یا با امکان واگذاری به‌همراه الزامات آنها»، «طرح‌های تعمیر و تجهیز»، «طرح‌های دارای پیمانکار و غیرقابل مشارکت و واگذاری که نیاز به هزینه نگهداشت دارند»، «طرح‌های با قابلیت تجاری‌سازی (اقتصادی بودن)» و «طرح‌های وامی» توسط دستگاه اجرایی دسته‌بندی و ضمن اعلام آن به سازمان اعتبار مورد نیاز طرح‌های نیمه‌تمامی که سال خاتمه آنها به لحاظ پیشرفت فیزیکی، سال ۱۴۰۲ می‌باشد را در اولویت قرار داده و بطور کامل پیش‌بینی نمایند.

۲۶- طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فاقد مجوز ماده (۲۳) قانون الحاق (۲) و یا اصلاح مشخصات اصلی طرح‌های دارای مجوز موجود شامل تغییر هر یک از موارد عنوان طرح، هدف کمی طرح، حجم عملیات، محل اجرا و مشخصات فنی، بدون اخذ مجوز مورد اشاره امکان درج در لویح بودجه سنواتی را ندارند و در صورتی که در سنوات گذشته در قوانین بودجه درج شده باشند، باید حذف گردند.

۲۷- پیش‌بینی اعتبار برای خرید خودروهای سواری داخلی (به استثناء دستگاه‌های جدیدالتأسیس- با رعایت مفاد بند ۸- ویاجایگزینی با خودروهای فرسوده) و خودروهای خارجی ممنوع می‌باشد.

۲۸- علاوه بر ممنوعیت موضوع ماده (۲۳) قانون مدیریت خدمات کشوری، هرگونه پیش‌بینی اعتبار برای احداث و خرید ساختمان‌های جدید اداری توسط دستگاه‌های اجرایی (به استثناء موارد تغییر سطح تقسیمات کشوری، تجمیع ساختمان‌های اداری موجود، و بازسازی ساختمان‌های اداری در حال تخریب بدون بار مالی جدید، تمرکز زدایی و خروج از کلانشهرها بدون بار مالی) ممنوع می‌باشد.

۲۹- در توزیع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای که توسط سازمان به دستگاه اجرایی ابلاغ می‌شود رعایت نکات زیر توسط دستگاه اجرایی الزامی است:

- باز پرداخت کلیه تعهدات مالی سررسید شده از جمله اقساط تسهیلات (اصل و سود) ماده ۵۶ قانون الحاق ۱ و ماده ۶۲ قانون محاسبات عمومی کشور و تعهدات صندوق توسعه ملی در اولویت قرار گیرد

- دستگاه‌های اجرایی موظفند با در نظر گرفتن تعهدات خود در رابطه با طرح‌های سفرهای مقام معظم رهبری (مدظله العالی) و رئیس‌جمهور اعتبار لازم جهت اجرای طرح‌های مذکور را با رعایت ماده (۲۳) قانون الحاق (۲)، پیش‌بینی نمایند.

- دستگاه‌های اجرایی مکلفند اعتبار مورد نیاز بابت سهم ملی طرح‌های وامی (از محل تسهیلات بانک جهانی یا بانک توسعه اسلامی، بانک توسعه و تجارت اکو) را مقدم بر سایر موارد در سقف اعتبار پیش‌بینی نمایند.

- نظر به اهمیت حفظ و نگهداری دارایی‌های سرمایه‌ای دولت، دستگاه‌های اجرایی موظفند در توزیع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای خود، اعتبار لازم برای تعمیر، تجهیز و بازسازی ساختمانها و تأسیسات دولتی و حفاظت و حمایت از انفال و منابع ملی را با تایید سازمان /سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان در سقف اعتبار پیش‌بینی و منظور نمایند.

۳۰- پیشنهاد طرح و پروژه تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدید ممنوع است.

۳۱ - کلیه دستگاه‌های اجرایی و شرکت‌های دولتی مکلفند ضمن پیشنهاد تبصره‌ها (از طریق وزارتخانه ذی ربط) و تکمیل سامانه بودجه، برنامه خود برای عملیاتی نمودن مشارکت عمومی و خصوصی را به‌همراه الزامات و منابع مورد نیاز آن به سازمان پیشنهاد نماید. برنامه عملیاتی شامل مواردی از جمله فهرست طرح‌ها (پروژه‌ها) نیمه‌تمام، آماده بهره‌برداری و در حال بهره‌برداری، قراردادهای مشارکت عمومی و خصوصی فعال، اهداف کمی، حجم سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، منابع مورد نیاز برای خرید محصول یا وجوه اداره شده، مشوق‌های مورد نیاز می باشد. سایر الزامات به شرح زیر است:

- پیش‌بینی حمایت‌های مالی و اعتباری در دو گروه اصلی تعهدات مستقیم (اعم از منابع مالی برای اهرمی کردن و وجوه اداره شده، منابع برای خرید محصول، منابع برای پرداخت مابه‌التفاوت یا منابع مالی برای کمک در دوران احداث پروژه) و تعهدات غیرمستقیم برای پوشش برخی ریسک‌های کلیدی مانند نرخ ارز

- دستگاه‌های اجرایی مکلفند بهره‌برداری و اداره واحدهای عملیاتی خود (اعم از اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و خدماتی) و طرح‌های (پروژه‌های) تکمیل شده و آماده بهره‌برداری را از طریق قراردادهای مشارکت عمومی و خصوصی مانند اجاره بلندمدت یا واگذاری مدیریت (بصورت خودگردان یا با پرداخت هزینه سرانه خدمات) به بخش غیردولتی واگذار نمایند و اطلاعات آن را در پیشنهاد برنامه مشارکت عمومی و خصوصی به سازمان معرفی نمایند. مصرف درآمد یا بکارگیری وجوه عمومی در پروژه‌های یاد شده، منوط به معرفی به سازمان می‌باشد.

- استفاده از تسهیلات مالی خارجی (فاینانس) و ارائه تضامین مرتبط با آن در قراردادهای مشارکت عمومی و خصوصی و سرمایه‌گذاری در طرح‌های زیرساختی در اولویت قرار دارد. استفاده از کلیه ظرفیت‌های موجود برای سودآور کردن و خودگردان نمودن طرح‌ها (عدم اتکاء به منابع عمومی برای خرید محصول) اعم از مشوق‌های مصوبه شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا، ایجاد کاربری‌های جانبی با حفظ کاربری اصلی و پیش‌بینی درآمدهای جانبی ثانویه در تدوین مدل‌های مشارکت مدنظر قرار گیرد.

۳۲- دستگاه‌های اجرایی مجازند برای استفاده از سازوکار بند (ل) ماده (۲۸) قانون الحاق (۲)، تمام یا بخشی از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای خود را به صورت کمک‌های فنی و اعتباری به بخش غیردولتی پیش‌بینی نمایند.

۳۳- دستگاه‌های اجرایی موظفند نسبت به تدقیق عملکرد سال‌های قبل و به‌هنگام کردن برآورد اعتبار کل طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای خود در چارچوب ماده (۸) دستورالعمل ماده (۲۳) قانون الحاق (۲) (ابلاغیه شماره ۷۳۶۴۵ مورخ ۱۴۰۰/۲/۲۱ سازمان)، اقدام نمایند.

۳۴- دستگاه‌های اجرایی متقاضی استفاده از مصوبات شورای اقتصاد برای تأمین منابع از محل تسهیلات مالی خارجی، مکلفند قبل از ارائه درخواست، اعتبارات لازم برای ایفای تعهدات دولت را (اعم از پیش‌پرداخت و هزینه‌های جانبی) در سقف اعتبار خود پیش‌بینی نمایند. صدور مجوز شورای اقتصاد منوط به ارایه تاییدیه پیش‌بینی اعتبار مذکور می‌باشد.

۳۵- توسعه ظرفیت و امکانات فیزیکی از محل اعتبارات طرح‌ها و پروژه‌های تعمیرات اساسی ممنوع است.

تضمین و تسهیلات مالی در تعهد دولت

۳۶- تمام دستگاه‌های اجرایی که تاکنون با استفاده از ماده (۶۲) قانون محاسبات عمومی اقدام به افتتاح اعتبار اسنادی نزد بانک مرکزی نموده‌اند، موظفند معادل ریالی ارزش تعهد شده برای پرداخت در سال ۱۴۰۲ (منطبق با فرم تعهد استفاده از ماده (۶۲) قانون محاسبات عمومی) را با توجه به محل تأمین اعتبار آن، مقدم بر سایر موارد پیش‌بینی و پس از کسر از فصل مربوطه در قالب ردیف‌های تملک دارایی‌های مالی پیشنهاد نمایند. صدور تضمین و تعهد نامه‌های مرتبط با بررسی وضعیت اعتباری و عملکرد گذشته دستگاه اجرایی توسط سازمان انجام می‌پذیرد. در صورت عدم پیش‌بینی در بودجه و عدم کسر از فصل مربوط توسط دستگاه اجرایی ذی‌ربط، سازمان نسبت به تنظیم تعهدات در بودجه شرکت یا وزارت مذکور در لایحه بودجه اقدام می‌نماید.

۳۷- دستگاه‌های اجرایی مکلفند، به تفکیک، بازپرداخت اصل و سود اوراق مشارکت طرح‌ها، فاینانس‌های خود و تعهدات مربوط به ماده (۳۲) قانون برنامه و بودجه را مطابق آخرین اصلاحات "آیین‌نامه اصول و سیاست‌ها و ضوابط موضوع بند (۷) ماده (۳) قانون برنامه و بودجه" مورخ ۱۳۹۷/۱۲/۲۸ را مقدم بر سایر موارد در سقف اعتبار خود، پیش‌بینی نمایند. در صورت عدم پیش‌بینی تعهدات ماده (۳۲) توسط وزارتخانه و شرکت‌های ذی‌ربط، سازمان با اعلام وزارت امور اقتصادی و دارایی نسبت به تنظیم تعهدات در بودجه شرکت یا وزارت مذکور در لایحه بودجه اقدام می‌نماید.

۳۸- دستگاه‌های اجرایی که برای تسریع در عملیات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای خود نسبت به انعقاد قرار داد تسهیلات مالی با توجه به شرایط مندرج در قانون اصلاح ماده (۵۶) قانون الحاق (۱) اقدام نموده‌اند موظفند بازپرداخت تسهیلات مورد استفاده در سال‌های قبل را پیش‌بینی نمایند. در صورت عدم پیش‌بینی تعهدات ماده (۵۶) توسط وزارتخانه و شرکت‌های ذی‌ربط، سازمان نسبت به تنظیم تعهدات در بودجه شرکت یا وزارت مذکور در لایحه بودجه اقدام می‌نماید.

۳۹- دستگاه‌های اجرایی که از محل منابع صندوق توسعه ملی تسهیلات دریافت کرده‌اند، مکلفند عملکرد و میزان بدهی معوق و سررسید شده برای بازپرداخت در سال ۱۴۰۲ را تهیه و حداکثر تا پانزدهم آبان‌ماه به سازمان ارسال نمایند.

۴۰- سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران مکلفند مبالغ اقساط وام‌های اخذ شده برای تکمیل طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از محل منابع مؤسسات، بانکها و مراکز اعتباری خارجی را مطابق فرم ذیل پیش‌بینی و به سازمان ارایه نمایند. عنوان پروژه‌ها به منظور بازپرداخت اصل وام‌های خارجی و تعهدات موضوع ردیف‌های ۱۰۵۰۰۰ جدول شماره (۸) قانون بودجه با

توجه به بررسی و ارائه مستندات قانونی در خصوص محل تامین اعتبار پس از اعلام دستگاه های اجرایی مشمول از جمله وزارت نیرو، صمت و سازمان سرمایه گذاری و کمک های اقتصادی و فنی ایران توسط سازمان در ردیف های مذکور درج می گردد.

جدول بازپرداخت تسهیلات دارای پشتوانه تضامین دولتی

امکان تعدیل/بله/خیر	بازپرداخت سال ۱۴۰۲								بازپرداخت ۱۴۰۱ (اصل یا فرع)	شماره طبقه بندی طرح مندرج در سیستم حسابداری	دستگاه اجرای ذیربط	شناسه یکنای تضمین	موضوع تضمین نامه	بانک/مؤسسه	ردیف		
	جمع کل		اقساط سه ماه چهارم		اقساط سه ماه سوم		اقساط سه ماه دوم									اقساط سه ماه اول	
	سود و کارمزد	اصل تسهیلات	سود و کارمزد	اصل تسهیلات	سود و کارمزد	اصل تسهیلات	سود و کارمزد	اصل تسهیلات								سود و کارمزد	اصل تسهیلات

نرخ محاسباتی ارز قید گردد

۴۱- کلیه دستگاه های اجرایی که برای تسریع در عملیات در طول سال مالی نسبت به اخذ تسهیلات مالی به پشتوانه تضامین دولتی در چارچوب قوانین موضوعه از جمله قانون اصلاح ماده (۵۶) قانون الحاق (۱)، ماده (۳۲) قانون برنامه و بودجه، ماده (۶۲) قانون محاسبات عمومی یا تسهیلات از محل منابع صندوق توسعه ملی اقدام خواهند کرد، نسبت به تکمیل فرم زیر و پیش بینی میزان تسهیلات مورد نیاز اقدام نمایند. سازمان برنامه و بودجه امکان اعطای تضمین نامه برای تسهیلاتی که در این جدول قید نشود و در سقف تسهیلات و تضامین برنامه و بودجه سال ۱۴۰۲ قرار نگیرد، نخواهد داشت.

جدول پیش بینی تسهیلات داخلی و خارجی مورد نیاز به پشتوانه تضامین دولت برای سال ۱۴۰۲

مدت زمان بازپرداخت (ماه)	پیش بینی سال ۱۴۰۲			عنوان طرح	شماره طبقه بندی طرح مندرج در پیوست ۱ قانون بودجه	موضوع تسهیلات	ردیف
	جمع کل	سود تسهیلات پیش بینی شده	مبلغ تسهیلات				

بودجه شرکتهای دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت مندرج در پیوست شماره ۳ قانون بودجه سال ۱۴۰۱ (شامل شرکتهای دولتی که شمول قوانین و مقررات عمومی به آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است از جمله شرکت ملی نفت ایران...)

الف) تکالیف مجامع عمومی/شوراهای عالی و هیئت مدیره/ هیئت عامل

۴۲ - شرکتهای دولتی مکلفند با رعایت کامل مفاد «آیین‌نامه انتظام‌بخشی شرکتهای دولتی» (مصوب هیئت وزیران به شماره ۷۸۹۸/ت/۵۹۹۴۸ هـ مورخ ۱۴۰۱/۵/۹) نسبت به برگزاری مجامع عمومی عادی برای بررسی خطمشی و برنامه و بودجه سال ۱۴۰۲ حداکثر تا ۱۵ مهرماه سال جاری اقدام نمایند.

۴۳ - وفق جزء (۱-۱) بند (ل) تبصره ۲ قانون بودجه سال ۱۴۰۱، مجامع عمومی/ شورای عالی مکلفند به همراه تصویب بودجه، برنامه و فعالیت شرکت مشتمل بر اهداف کمی و کیفی، ارتقای بهره‌وری، مولدسازی داراییها، بهبود روشهای تأمین مالی، افزایش سود، کاهش زیان انباشته، و بهبود نسبتهای مالی را در قالب شاخصهای مربوط به تصویب برسانند.

۴۴ - براساس مفاد ماده ۲۴ «آیین‌نامه انتظام‌بخشی شرکتهای دولتی» در صورت عدم برگزاری مجمع و عدم ارائه بودجه پیشنهادی در موعد مقرر یا عدم رعایت مفاد بخشنامه و تعاریف و ضوابط دستورالعمل تهیه و تنظیم بودجه منضم به آن، سازمان مجاز است راساً نسبت به تنظیم بودجه شرکت یا اصلاح ارقام و مبالغ بودجه پیشنهادی اقدام نماید.

۴۵ - هیئت مدیره / هیئت عامل شرکتها موظفند مستندات زیر را برای بررسی بودجه پیشنهادی ۱۰ روز قبل از برگزاری مجمع در اختیار اعضای مجمع قرار دهند. مسئولیت صحت و سقم گزارشهای ارائه شده در مجمع عمومی / شورای عالی و پاسخگویی به اعضای مجمع و مراجع ذی‌ربط برعهده هیئت مدیره/هیئت عامل شرکتهاست. نظارت بر اجرای کامل مفاد این بخشنامه برعهده رؤسای مجامع عمومی/شورای عالی است

- ارائه بودجه پیشنهادی بر حسب برنامه - فعالیت شرکت در چارچوب اهداف و وظایف مندرج در اساسنامه، اسناد بالادستی و قوانین و مقررات مربوط مبنی بر اهداف کمی، قیمت تمام شده و قیمت فروش هر واحد از فعالیتهای براساس مفاد جزء ۱۰ بند (الف) ماده واحده قانون برخی احکام مربوط به اصلاح ساختار بودجه کل کشور.

- ارائه گزارشهایی درباره روشهای مولدسازی داراییها، بهبود روشهای تأمین مالی و نسبتهای مالی، و ارتقای بهره‌وری عوامل تولید به مجمع عمومی / شورای عالی در قالب دستورالعمل تهیه و تنظیم بودجه شرکتهای دولتی منضم به بخشنامه.

- ارائه آمار نیروی انسانی بر اساس اطلاعات ثبت و تأیید نهایی شده در پایگاه اطلاعات کارکنان نظام اداری (پاکنا). ارائه آمار نیروی انسانی شرکتهای تابعه سازمان انرژی اتمی و وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح نیز با تأیید سازمان اداری و استخدامی کشور الزامی است.

- ارائه آمار مربوط به تعداد بازنشستگان و پیش‌بینی افزایش احتمالی تعداد کارکنان در سال ۱۴۰۲ پس از کسب مجوز اولیه از سازمان اداری و استخدامی کشور مبنی بر تأیید اجازه استخدام

- ارائه گزارش تغییر تعداد کارکنان ناشی از تبدیل وضعیت استخدامی ایثارگران در اجرای بند (و) تبصره ۲۰ قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور همراه با ارائه مستندات و مجوزهای مربوط مبنی بر رعایت قوانین و مقررات از مراجع ذی ربط.

- ارائه گزارش ماهانه پرداختی به نیروی انسانی براساس اطلاعات ثبت شده در سامانه «ثبت حقوق و مزایای کارکنان»

- ارائه گزارش از منابع و مصارف ارزی بر اساس مفاد جزء ۱۱ بند (الف) ماده واحده قانون برخی احکام مربوط به اصلاح ساختار بودجه کل کشور.

- ارائه برنامه سرمایه‌گذاری شرکت به تفکیک طرحهای تملک داراییهای سرمایه‌ای یا سایر سرمایه‌گذاری‌ها از محل منابع داخلی اعم از ایجاد تأسیسات و تجهیزات جدید یا توسعه و اجرای طرحهای جدید (طرحهایی که در چند استان اجرا می‌شود، برش استانی نیز ارائه شود).

۴۶ - اعضای هیئت تصفیه شرکتهای در حال تصفیه مندرج در پیوست ۳ قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور (موضوع جزء ۴ بند (ه) تبصره ۲ قانون بودجه سال ۱۴۰۱) مکلفند مستندات ختم تصفیه / ختم فعالیت شرکت را حداکثر تا ۱۵ مهرماه برای سازمان برنامه و بودجه کشور ارسال نمایند.

ب) بودجه جاری

۴۷ - رعایت موارد زیر در پیش‌بینی هزینه‌های پرسنلی الزامی است:

- مبنای محاسبه هزینه‌های پرسنلی برای بودجه پیشنهادی، صرفاً آمار کارکنان تأیید نهایی شده در سامانه کارکنان نظام اداری کشور (پاکنا) به تفکیک کارکنان رسمی و پیمانی، کارگران تمام وقت، قرارداد اشخاص حقیقی (شامل: قرارداد کار معین / مشخص، کارکنان طرح خدمت نیروی انسانی / مشمولان طرح پزشکان و پیراپزشکان) و سایر کارکنان (شامل: کارگری موقت، ساعتی تمام وقت، یگان حفاظت، مشمولان ماده ۹۵ قانون مدیریت خدمات کشوری، و امریه سربازی) است. پیش‌بینی هزینه پرسنلی برای مواردی که تأییدیه نهایی تعداد کارکنان را در سامانه پاکنا اخذ نکرده باشند امکانپذیر نیست.

- پیش‌بینی اعتبار فقط برای قرارداد با اشخاص حقیقی (برای انجام کار معین/مشخص) دارای شناسه از سازمان اداری و استخدامی کشور، با لحاظ افزایش ضریب ریالی حقوق این بخشنامه مجاز است.. تمدید قراردادهای قبلی نیز بلامانع است.

- شرکتهای دولتی مجازند حداکثر به میزان یک ماه حقوق و مزایای مندرج در احکام کارگزینی برای کارکنان از محل صرفه‌جویی پاداش پیش‌بینی نمایند.

- پیش‌بینی استخدام و به کارگیری نیروی انسانی جدید (اعم از رسمی و پیمانی و قرارداد حقیقی) با رعایت قوانین و مقررات مربوط، پس از کسب مجوز اولیه از سازمان اداری و استخدامی کشور.

۴۸ - مبنای پیش‌بینی درآمدها و هزینه‌ها در بودجه پیشنهادی، عملکرد سال ۱۴۰۰ است که باید با توجه به اهداف، برنامه و فعالیت کمی شرکت، اعمال تغییرات قیمت عوامل تولید و صرفه‌جوییهای ناشی از مقیاس انجام پذیرد.

۴۹ - درج ارقام عملکرد بودجه سال ۱۴۰۰ بر اساس گزارش تطبیق عملکرد و بودجه مصوب مندرج در صورتهای مالی حسابرسی شده (موضوع جزء (۳-۱) بند (ل) تبصره ۲ قانون بودجه سال ۱۴۰۱) با تأیید ذیحساب شرکت.

۵۰ - محاسبه سهم دولت از سود پیش‌بینی شده موضوع بند (ج) ماده (۲۸) قانون الحاق (۲) به میزان پنجاه درصد (۵۰٪).

۵۱ - پیش‌بینی اعتبار برای امور پژوهشی و توسعه فناوری در زمینه‌های مرتبط با وظیفه اصلی بر مبنای ۱٪ از هزینه‌های اداری و عمومی به استثنای جمع حقوق و دستمزد پرداختی، جمع پاداش سنوات کارکنان، و هزینه استهلاک مندرج در در بخش اداری و عمومی با رعایت ماده ۴۲ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰.

۵۲ - پیش‌بینی اعتبار برای برنامه - فعالیت بهره‌وری شرکتهای دولتی حداکثر تا ۲ درصد هزینه‌های اداری و عمومی به استثنای جمع حقوق و دستمزد پرداختی، جمع پاداش سنوات کارکنان، و هزینه استهلاک مندرج در در بخش اداری و عمومی.

۵۳ - عدم پیش‌بینی بودجه تلفیقی برای شرکتهای مادر تخصصی.

۵۴ - پیش‌بینی اعتبارات هزینه‌ای در سقف بودجه مصوب سال ۱۴۰۱. برای رقم قطعی ارقام پیشنهادی سازمان برنامه و بودجه کشور ملاک خواهد بود.

ج) بودجه سرمایه‌ای

۵۵ - پیش‌بینی تسهیلات بانکی، وامهای داخلی و خارجی صرفاً پس از اخذ مجوزهای قانونی مربوط.

۵۶ - پیش‌بینی بازپرداخت وامهای داخلی و خارجی و اوراق مشارکت (اصل و فرع)، تعهدات ماده (۶۲) قانون محاسبات عمومی، بازپرداخت وام موضوع ماده ۵۷- قانون برنامه و بودجه کشور، و بازپرداخت وام ماده ۵۶ قانون الحاق (۱) در بودجه پیشنهادی.

۵۸ - پیش‌بینی تأمین منابع ارزی طرحهای سرمایه‌گذاری به صورت انتشار اوراق مالی و تضمین اصل و سود این اوراق در بودجه پیشنهادی، با ارائه مجوز بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و تأییدیه وزارت امور اقتصادی و دارایی.

۵۹ - درج اعتبارات تملک داراییهای سرمایه‌ای در سقف بودجه مصوب سال ۱۴۰۱. برای رقم قطعی ارقام پیشنهادی سازمان برنامه و بودجه کشور ملاک خواهد بود.

۶۰ - پیش‌بینی وجوه اداره شده براساس قوانین و مقررات مربوط

۶۱ - سرمایه‌گذاری در آن دسته از بنگاههای اقتصادی که موضوع فعالیت آنها مشمول گروه یک ماده ۲ قانون اجرای سیاستهای اصل ۴۴ قانون اساسی است اعم از طرحهای تملک داراییهای سرمایه‌ای، مشارکت با بخشهای خصوصی و تعاونی و بخش عمومی غیردولتی به هر نحوه و به هر میزان ممنوع است.

۶۲ - شرکتهای دولتی مکلفند براساس بند ۸ سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی از شروع طرحها و پروژههای تملک داراییهای سرمایه‌ای جدید از محل منابع داخلی قبل از خاتمه طرحهای در دست اجرا پرهیز نمایند. همچنین طرحها و پروژههای در دست اجرا را با تأکید بر موارد نیمه‌تمامی که در سال ۱۴۰۲ خاتمه می‌یابند، یا محل اجرای آنها مناطق محروم است یا موجب افزایش تولید کالا و خدمات و اشتغال بیشتر می‌شود، اولویت‌بندی نمایند.

۶۳ - علاوه بر ممنوعیت موضوع ماده ۲۳ قانون مدیریت خدمات کشوری، هرگونه پیش‌بینی اعتبار برای احداث و خرید ساختمانهای جدید اداری (به استثنای موارد تغییر سطح تقسیمات کشوری، تجمیع ساختمانهای اداری موجود و بازسازی ساختمانهای اداری در حال تخریب بدون ایجاد بار مالی جدید، تمرکززدایی و خروج از کلانشهرها بدون بار مالی جدید، و تبدیل استیجاری به دائمی) ممنوع است.

د) ضوابط و رویه‌ها و سایر موارد

- ۶۴ - درج تکالیف قانونی یا اجرای وظایف خاص که مرتبط با عملیات جاری شرکت نیست ذیل سرفصلهای «سایر دریافتها» و «سایر پرداختها» و لزوم ارائه مستندات و توضیحات مربوط در صورتجلسه بودجه پیشنهادی.
- ۶۵ - درج منابع مالی حاصل از مولدسازی داراییها، ذیل سرفصل سایر درآمدها.
- ۶۶ - درج منابع حاصل از فروش انواع داراییهای شرکت اعم از زمین، ساختمان، ماشین‌الات در سرفصل سایر درآمدها.
- ۶۷ - درج ارقام بند (د) تبصره ۱۶ قانون بودجه سال ۱۴۰۰ (موضوع ۲٪ هزینه‌های جاری واریزی به خزانه) در عملکرد سال ۱۴۰۰ ذیل سرفصل «سایر پرداختها» در قسمت بودجه جاری.
- ۶۸ - سرفصل سایر هزینه‌ها در بخشهای «تولید»، «توزیع و فروش»، و «اداری و عمومی» صرفاً مختص هزینه‌های جزئی هر یک از بخشهای مربوط است. درج هزینه‌های کلان در این قسمت قابل قبول نخواهد بود.
- ۶۹ - مأخذ محاسبه اندوخته قانونی، سود نقل به حساب تخصیص سود است، مگر آنکه در اساسنامه شرکت مأخذ دیگری درج شده باشد.
- ۷۰ - درج ارقام مربوط به مالیات و ۵۰ درصد سود ویژه در عملکرد بودجه سال ۱۴۰۰ صرفاً براساس ارقام مندرج در صورت سود و زیان و عدم درج ارقام علی‌الحساب پرداختی سال ۱۴۰۰ است.
- ۷۱ - شرکتهای دولتی موظفند در تنظیم بودجه پیشنهادی سال ۱۴۰۲ علاوه بر بندهای فوق‌الذکر باید سایر بندهای مرتبط در این ضوابط را از جمله بندهای ۲، ۳، ۶، ۷، ۹، ۱۲، ۲۷ رعایت نمایند.

تبصره‌ها

- ۷۲- نظر به وجود قوانین و مقررات اعم از قانون وصول برخی از درآمدهای دولت، قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و الحاقیه‌های (۱) و (۲)، قانون برنامه ششم توسعه و همچنین احکام دائمی برنامه‌های توسعه، به نظر می‌رسد که کشور با کمبود قوانین مواجه نمی‌باشد و همچنین بودجه نباید محلی برای سیاستگذاری تلقی گردد.، لذا لازم است ارائه لایحه ابتدا با حداقل احکام صورت پذیرد و سپس احکام به روند اجرایی امور کشور کمک نماید.

الف- اهداف تنظیم احکام و تبصره‌های سال ۱۴۰۲

احکام تدوین شده باید باعث گردد تا :

- ۱- منابع مالی پایدار دولت از رشد منطقی و منطبق با ابعاد اقتصاد کشور برخوردار گردد.

۲- به بهبودی روند اجرایی تولید و رونق آن، افزایش صادرات و تامین مالی سرمایه گذاری ها کمک نماید.

۳- باعث اصلاح و بهبود ساختار برنامه و بودجه گردد.

۴- در خنثی سازی آثار تحریم ها موثر باشد.

۵- روند اجرایی اسناد بالادستی را بهبود بخشد.

ب- ضوابط و معیارهای لازم در تنظیم فرم ها :

دستگاه های اجرایی، امور بخشی و کارگروه ها موظفند ضوابط و معیارها به شرح زیر را مطالعه و در پیشنهادات خود آن را اعمال نمایند. عدم رعایت هر یک از بایدها و نبایدهای زیر موجب عدم بررسی پیشنهاد ارائه شده خواهد گردید.

- بایدهای احکام پیشنهادی:

۱- فرصت های جدید (از جمله درآمد جدید) برای کشور ایجاد نماید. اما موجب بهم خوردگی تعادل قیمت کالاها و خدمات در سایر بخش ها (دستگاه ها) نشود.

۲- چالش های پیش روی کشور را که به نحو مقتضی با بودجه در ارتباط است را حل نماید.

۳- موجب تسهیل فرآیند اجرایی بودجه شود.

۴- مرتبط با حوزه کاری دستگاه اجرایی پیشنهاد دهنده باشد. در غیر این صورت باید همزمان نظر سایر دستگاه های اجرایی اخذ شود.

۵- دارای دلائل توجیهی بوده و در فرم ها درج شده باشد.

۶- موجب افزایش نظارت گردد.

۷- به نحو مقتضی، تصدیگری های دولت و هزینه های آن را کاهش دهد.

- نبایدهای احکام پیشنهادی:

۱- موجب اصلاح قوانین دائمی نشود مگر اینکه عدم اصلاح، باعث کاهش منابع (درآمد) دولت شده و یا منجر به افزایش مصارف دولت گردد.

۲- مغایر با سیاست های کلی قانون برنامه هفتم توسعه و قانون دائمی برنامه های توسعه نباشد ، مگر اینکه باعث اصلاح امور شود.

۳- منجر به کاهش منابع دولت (درآمدها) نشود.

۴- اختیارت فعلی قوه مجریه را از مجلس طلب نکند.

۵- موجب سهم خواهی از سایر بخش ها نشود.

ج- فرم ها:

فرم ها در دو قالب ارائه گردیده است. فرم شماره (۱) به تبصره های موجود اختصاص یافته است. فرم (۲) نیز برای تبصره های پیشنهادی جدید است.

فرم شماره یک - ابقاء ، اصلاح و یا حذف تبصره های قانون بودجه سال ۱۴۰۱ در لایحه بودجه ۱۴۰۲

عنوان دستگاه اجرایی :	شماره تبصره (بند یا جزء)
پیشنهاد : ابقاء ☐ اصلاح ☐ حذف ☐	
علل ابقاء ، اصلاح یا حذف :	
۱- ۲- ۳-	
عملکرد (در قالب جدول و متن) بر اساس تکالیف مندرج ارائه شود :	
متن پیشنهادی برای اصلاح :	
توجه : در متن پیشنهادی باید ها و نبایدها رعایت گردد :	
نام و امضاء وزیر / معاون رئیس جمهور/سازمان	
نظر امور بخشی سازمان : موافق ☐ مخالف ☐	
علت توضیح داده شود.	

فرم شماره دو - تبصره های پیشنهادی جدید برای لایحه بودجه ۱۴۰۲

عنوان دستگاه اجرایی :	شماره دستگاه اجرایی :
<p>هدف پیشنهاد:</p> <p>۱- ۲-</p>	
<p>دلایل توجیهی : (اعم از ارتباط آن با مفاد قانون برنامه ششم توسعه و سایر قوانین)</p> <p>۱- ۲- ۳-</p>	
<p>محل تامین اعتبار احتمالی :</p> <p>اعتبارات بودجه عمومی دستگاه ☐ درآمد- هزینه ☐ درآمد اختصاصی ☐ اوراق مالی ☐ تسهیلات بانکی ☐ بودجه شرکتی ☐ سایر ☐</p>	
<p>متن پیشنهادی:</p> <p>توجه : در متن پیشنهادی باید ها و نبایدها رعایت گردد :</p>	
<p>نام و امضاء وزیر / معاون رئیس جمهور/سازمان</p>	
<p>نظر امور بخشی سازمان : موافق ☐ مخالف ☐</p> <p>علت توضیح داده شود.</p>	

د- فرآیند ارسال و بررسی پیشنهاد ها :

- دستگاه های اجرایی : مطابق زمانبندی تعیین شده در بخشنامه بودجه و ضوابط و معیارهای این دستورالعمل ، دستگاه ها لازم است پیشنهادات را صرفاً از طریق وزیر مربوطه و یا معاون رئیس جمهور و یا در صورت مستقل بودن (همانند سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران) با امضاء بالاترین مقام ارائه نمایند. برای مثال دانشگاه ها با امضاء وزیر علوم ، تحقیقات و فناوری و یا وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ، نیروهای مسلح از طریق ستاد کل نیروهای مسلح پیشنهادات خود را ارائه نمایند. فرم ها به دو شکل الکترونیکی WORD و فیزیکی باید تکمیل و به امور های بخشی سازمان ارسال گردد.

دستگاه های اجرایی استانی می توانند پیشنهادات مربوط به منطقه مربوطه را از طریق سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان ها و پیشنهادات در حیطه بخش مربوطه را از طریق وزارتخانه ذی ربط ارسال نمایند.

- سازمان برنامه و بودجه کشور :

- امور بخشی سازمان پس از وصول، پیشنهادات را با توجه به ضوابط و معیارها و همچنین وظائف خود بررسی و در صورت تایید، آنرا در زمان مقرر به دبیرخانه کارگروه تبصره ها ارائه نمایند. در صورت رد به خاطر عدم رعایت ضوابط و معیارها ، عدم تکمیل کامل فرم ها، یا عدم ارتباط موضوع و یا سایر دلایل ، پیشنهاد با دلایل به دستگاه ذی ربط عودت داده می شود.

- امور هماهنگی و تلفیق بودجه، پیشنهادهای تایید شده توسط امور و معاونت های بخشی سازمان، با ضوابط و معیارهای حاکم تطبیق داده و در صورت تایید و کامل بودن فرم ها، آنرا به کارگروه تبصره ها ارائه خواهد کرد. در صورت رد به خاطر عدم رعایت ضوابط و معیارها ، عدم تکمیل کامل فرم ها، یا عدم ارتباط موضوع و یا سایر دلایل ، پیشنهاد با دلایل به امور بخشی عودت داده می شود.

- کارگروه تبصره ها در زمان مقرر نسبت به بررسی اقدام و نتیجه را به ستاد بودجه ارائه خواهد کرد.

ه-عنوان دستگاه های اجرایی که می توانند فرم را ارسال نمایند :

- ۱- نهاد ریاست جمهوری
- ۲- معاونت علمی و فناوری رئیس جمهور
- ۳- سازمان اداری و استخدامی کشور
- ۴- دیوان محاسبات کشور
- ۵- وزارت اطلاعات
- ۶- سازمان برنامه و بودجه کشور
- ۷- وزارت کشور
- ۸- وزارت امور خارجه
- ۹- وزارت دادگستری
- ۱۰- دادگستری جمهوری اسلامی ایران
- ۱۱- وزارت امور اقتصادی و دارایی
- ۱۲- وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح
- ۱۳- ستاد کل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران
- ۱۴- وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
- ۱۵- وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
- ۱۶- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
- ۱۷- وزارت آموزش و پرورش
- ۱۸- وزارت ورزش و جوانان
- ۱۹- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- ۲۰- بنیاد شهید و امور ایثارگران
- ۲۱- وزارت نفت
- ۲۲- وزارت نیرو

- ۲۳- سازمان انرژی اتمی ایران
- ۲۴- سازمان ملی استاندارد ایران
- ۲۵- وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
- ۲۶- وزارت جهاد کشاورزی
- ۲۷- وزارت راه و شهرسازی
- ۲۸- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
- ۲۹- وزارت صنعت، معدن و تجارت
- ۳۰- سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران
- ۳۱- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
- ۳۲- جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران
- ۳۳- کمیته امداد امام خمینی (ره)
- ۳۴- بنیاد مسکن انقلاب اسلامی
- ۳۵- سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان ها (از طریق امور استان ها)

عملیات فرابودجه‌ای

۷۳- به منظور پایش و پیش‌بینی عملیات فرابودجه‌ای دولت و کنترل بدهی، دستگاه‌های اجرایی که:

الف- عملیات مالی آنها ذیل ردیف‌های قانون بودجه بوده و میزان تعهدات ایجاد شده مازاد بر پرداخت‌های صورت گرفته بوده است؛

ب- بخشی از عملیات مالی آنها ذیل تبصره‌های بودجه بوده و این تبصره‌ها فاقد ردیف مشخص برای تامین مالی بوده‌اند؛

پ- ذیل سایر مصوبات قانونی و خارج از سند بودجه مجاز به ایجاد تعهد مالی از سوی دولت بوده‌اند؛

و تعهدات مذکور منجر به ایجاد دیون بلامحل یا معوقات برای دولت شده است مکلفند تا اول آبان ۱۴۰۱ مطابق جدول زیر، عملکرد مالی بندهای «الف»، «ب» و «پ» را برای سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ به همراه گزارش‌های بدهی حسابرسی شده ارقام مربوطه برای سال‌ها ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ و پیش‌بینی ارقام موردنظر برای سال‌های ۱۴۰۱-۱۴۰۲ به منظور اخذ تاییدیه جهت تامین مالی فرابودجه‌ای (ایجاد بدهی) ارسال نمایند. مجوز نهایی تامین مالی ارقام یاد شده پس از تصویب بودجه و در چارچوب منابع میان‌مدت و پایدار

بودجه توسط سازمان صادر می‌شود. ایجاد هر گونه تعهد مالی ذیل اقلام یاد شده از سال ۱۴۰۲ بدون مجوز سازمان فاقد وجاهت قانونی است و تعهد مالی دولت محسوب نمی‌شود. از سال ۱۴۰۲ مبنای تایید بدهی‌های دولت در گزارش‌های حسابرسی مجوزهای صادر شده توسط سازمان است.

توضیح اقلام اطلاعاتی جدول:

۱- اجازه ایجاد تعهد در قانون بودجه سالانه: در صورتی که ذیل ردیف‌های بودجه‌ای قانون بودجه سال ۱۴۰۱ اجازه ایجاد این تعهد داده شده است، کد برنامه مورد نظر ذکر می‌شود. چنانچه اجازه ایجاد تعهد در تبصره‌های قانون بودجه داده شده شماره تبصره ذکر می‌شود و در صورتی که اجازه ایجاد تعهد به موجب یک مصوبه قانونی خارج از سند بودجه داده شده، عنوان و تاریخ مصوبه مورد نظر ارائه می‌شود.

۲- مستند قانونی ایجاد تکلیف/ تعهد برای دولت: در این ستون مستند(ات) قانونی که به موجب آن دولت مکلف به انجام این تعهد شده ذکر می‌شود.

۳- نام برنامه: در این ستون نام برنامه مرتبط با تعهد درج می‌شود.

۴- عملکرد سال ۱۴۰۰-۱۳۹۹ و پیش‌بینی ۱۴۰۱-۱۴۰۲:

۴-۱- اعتبار در بودجه: در صورتی که در بودجه، اعتباری برای اجرای این برنامه پیش‌بینی شده است، میزان اعتبار در این ستون ذکر می‌شود.

۴-۲- (پیش‌بینی) عملکرد برنامه: مجموع عملکرد برنامه از گزارش مالی برنامه‌های اجرا شده در دستگاه اجرایی که دارای گزارش بدهی حسابرسی شده است، استخراج می‌شود. برای سال‌های آتی این ستون بر مبنای توافقات صورت گرفته در مورد میزان و ابعاد تعهدات اجتناب‌ناپذیر دولت با امور بخشی سازمان برآورد می‌شود.

۴-۳- تامین اعتبار فرابودجه‌ای: تفاضل دو عدد ۱-۴ و ۲-۴ بیانگر میزان تامین اعتبار فرابودجه‌ای (ایجاد بدهی) است که در بودجه سالانه تامین اعتبار نشده است که در صورت عدم تغییر/کاهش خروجی‌های مورد انتظار از برنامه در زمان بررسی و تصویب بودجه منجر به ایجاد بدهی برای دولت می‌شود.

پس از تکمیل فرم یک نسخه از اطلاعات بصورت فیزیکی و همچنین نسخه الکترونیکی در قالب فایل Excel برای امور بخشی و امور هماهنگی و تلفیق بودجه ارسال گردد.

پیش‌بینی ۱۴۰۲			پیش‌بینی ۱۴۰۱			عملکرد ۱۴۰۰			عملکرد ۱۳۹۹			نام برنامه	مستند قانونی ایجاد تکلیف و تعهد برای دولت	اجازه ایجاد تعهد در قانون بودجه سالانه	
تامین اعتبار فرابودجه‌ای	پیش‌بینی عملکرد	پیش‌بینی اعتبار در لایحه	تامین اعتبار فرابودجه‌ای	پیش‌بینی عملکرد	اعتبار مصوب	تامین اعتبار فرابودجه‌ای	عملکرد	اعتبار مصوب	تامین اعتبار فرابودجه‌ای	عملکرد	اعتبار مصوب				

